

Страсбург, 22.11.2016 г.
COM(2016) 739 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Следващи стъпки към устойчиво европейско бъдеще

Европейски действия за устойчивост

{SWD(2016) 390 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ: АНГАЖИМЕНТ НА ЕС ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Устойчивото развитие от дълго време е в основата на европейския проект. В Договорите за ЕС се признават икономическите, социалните и екологичните измерения на Съюза, които следва да бъдат разглеждани заедно. ЕС е решен да осигури развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да излага на риск способността на бъдещите поколения да посрещат своите нужди. Същността на устойчивото развитие се състои в достоен живот за всички в рамките на възможностите на планетата, което съчетава икономически просперитет и ефективност, мирни общества, социално приобщаване и отговорност към околната среда.

Европейските общества днес се сблъскват с редица предизвикателства, свързани с устойчивостта — от младежка безработица до застаряване на населението, климатични промени, замърсяване, устойчива енергия и миграция. Трябва да се справим с настоящите предизвикателства и да се подготвим за бъдещето, като реагираме на темпото и сложността на глобалните промени и нуждите на увеличаващото се световно население. За да бъде запазен европейският социален модел и социалното сближаване, е важно да инвестираме в нашите млади хора, да насърчаваме приобщаващия и устойчив растеж, да премахнем неравнопоставеността и да управляваме добре миграцията. Стремещт към отговорни фискални политики и осъществяването на реформи ще засилят устойчивостта на нашите здравни и пенсионни системи. За да бъде запазен природният ни капитал, е изключително важно да се ускори преходът към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата кръгова икономика с ефективно използване на ресурсите. За да могат тези предизвикателства да се превърнат във възможности за нови предприятия и нови работни места, е необходима сериозна ангажираност в областта на научните изследвания и иновациите.

ЕС разполага със солидна изходна позиция и опит, високо ниво на икономическо развитие, социално сближаване, демократични общества и ангажимент за устойчиво развитие, който е силно застъпен в европейските Договори¹. В Договора за Европейския съюз² се изисква Съюзът да гарантира съгласуваност между различните области на външната си дейност, както и между тези области и другите политики на Съюза.

При настоящата Комисия устойчивото развитие е интегрирано в ключови междусекторни проекти, както и в секторни политики и инициативи. В миналото, през 2001 г., беше стартирана стратегия на ЕС за устойчиво развитие³, която беше преработена през 2006 г.⁴ и преразгледана през 2009 г.⁵. От 2010 г. насам устойчивото развитие е включено в стратегията „Европа 2020“⁶, потвърдена от настоящата Комисия и основаваща се на образование и иновации („интелигентна“), ниски нива на въглеродни емисии, устойчивост спрямо изменението на климата и въздействие върху

¹ Член 3, параграф 5 и член 21, параграф 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).

² Договор за Европейския съюз, член 21, параграф 3, втора алинея

³ SOM/2001/0264 окончателен

⁴ Европейски съвет, док. 10917/06

⁵ SOM(2009) 400 окончателен

⁶ SOM(2010) 2020 окончателен

околната среда („устойчива“) и създаване на работни места и намаляване на бедността („приобщаваща“).

1.1 Програма за устойчиво развитие и цели за устойчиво развитие (ЦУР) до 2030 г.

2015 година е посочена като определяща за устойчивото развитие в цял свят. На 70-то Общо събрание на ООН на 25 септември 2015 г. световните лидери приеха нова глобална рамка за устойчиво развитие, а именно Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. (наричана по-нататък „Програмата до 2030 г.“)⁷, в основата на която са залегнали целите за устойчиво развитие (ЦУР). През същата година бяха одобрени Споразумението за климата от Париж (COP21)⁸, програмата за действие от Адис Абеба⁹ като неразделна част от Програмата до 2030 г. и Рамката от Сендай за намаляване на риска от бедствия¹⁰.

ЕС имаше основна роля за оформяне на глобалната Програма до 2030 г., която е в пълно съответствие с визията на Европа и се превърна в световна концепция относно глобалното устойчиво развитие. Програмата до 2030 г. представлява ангажимент за изкореняване на бедността и постигане на устойчиво развитие до 2030 г. в световен мащаб, като се гарантира, че никой не е забравен. 17-те ЦУР и свързаните с тях 169 задачи са глобални по своето естество, общоприложими и взаимосвързани. Всички държави, развити и развиващи се, носят споделена отговорност за постигането на ЦУР. Програмата до 2030 г. интегрира по балансиран начин трите измерения на устойчивото развитие — икономическо, социално и екологично — и отразява за първи път международен консенсус, че мирът, сигурността, справедливостта за всички и социалното приобщаване не трябва да са само отделни цели, а да се подсилват взаимно.

Програмата до 2030 г. се основава на глобално партньорство с участието на всички заинтересовани страни, изисква мобилизация на всички средства за изпълнение и стабилно проследяване и механизъм за преглед, за да се гарантира напредък и отчетност. 17-те ЦУР включват качествени и количествени цели за следващите 15 години, за да се подготвим за бъдещето и да работим за осигуряването на човешко достойнство, стабилност, здравословна околна среда, справедливи и устойчиви общества и благоденстващи икономики. Те спомагат за насочване на процеса на сближаване между държавите членки, в рамките на обществата и с останалата част от света.

1.2 Следващи стъпки за устойчиво европейско бъдеще

ЕС е твърдо решен да има водеща роля в прилагането на Програмата до 2030 г. и в постигането на ЦУР заедно със своите държави членки в съответствие с принципа на субсидиарност. Програмата до 2030 г. допълнително ще насърчи общ подход между външната дейност на ЕС и другите му политики, както и съгласуваност между различните финансови инструменти на ЕС.

⁷ Резолюция на ООН A/RES/70/1

⁸ Решение на ООН /CP.21, приемане на Споразумението от Париж

⁹ Резолюция на ООН A/RES/69/313

¹⁰ Приета на третата Световна конференция на ООН за намаляване на риска от бедствия в Сендай, Япония, на 18 март 2015 г.

Отговорът на ЕС във връзка с Програмата до 2030 г. ще включва две работни направления. Първото работно направление, представено в настоящото съобщение, включва цялостно интегриране на ЦУР в европейската политическа рамка и настоящите приоритети на Комисията, преценка къде се намирате и идентифициране на най-значимите опасения във връзка с устойчивостта. Второто направление ще инициира размисъл върху по-нататъшното развитие на по-дългосрочната ни визия и целта на секторните политики след 2020 г. като подготовка за дългосрочното изпълнение на ЦУР. Новата многогодишна финансова рамка след 2020 г. ще пренасочи също така вноски в бюджета на ЕС към постигането на дългосрочните цели на ЕС.

2. ЕВРОПЕЙСКИЯТ ОТГОВОР НА ПРОГРАМАТА ДО 2030 Г.

В Програмата до 2030 г. се дава възможност на ЕС да обвърже стабилно стратегическата си ориентация с глобалните усилия за изграждане на устойчиво бъдеще, което Съюзът е начертал заедно със своите партньори. ЦУР вече са заложили в много от политиките на ЕС и са интегрирани във всички от десетте приоритета на Комисията.

2.1 Планиране на европейските политики, допринасящи за ЦУР

Пълен преглед на това как европейските политики и действия допринасят за целите за устойчиво развитие в рамките на ЕС и чрез външната дейност на ЕС е представен в работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящото съобщение. За всяка от 17-те ЦУР са обобщени най-подходящите действия, които предприема Европейският съюз.

Това планиране показва, че настоящите политики на ЕС са насочени към всичките 17 цели. Стратегията „Европа 2020“ има важна роля за изпълнението на някои от ЦУР. Въпреки че Европа може да посочи добри постижения и напредък по всички цели, за цялостното изпълнение на Програмата до 2030 г. ще се изисква засилено изпълнение и допълнителни целенасочени действия във всички области до 2030 г.

Инструментите, използвани за изпълнение на индивидуалните ЦУР, зависят също така от начина на разпределение на отговорностите между ЕС и държавите членки.

Някои от основните действия, допринасящи за постигане на ЦУР в рамките на ЕС, включват:

По отношение на ЦУР 1 „Премахване на бедността във всичките ѝ форми навсякъде“, ролята на Европейския съюз във вътрешен план в съответствие с принципа на субсидиарност се състои главно в подкрепа на държавите членки в борбата срещу бедността, за да им помогне да постигнат водещата цел по отношение на бедността, заложила в стратегията „Европа 2020“, в контекст на криза, която е засегнала напредъка към целта.

По отношение на ЦУР 2 „Премахване на глада, постигане на продоволствена сигурност и подобряване на храненето, както и насърчаване на устойчивото селско стопанство“, в рамките на реформираната Обща селскостопанска политика (ОСП) са определени три цели, които продължават да бъдат много актуални и приоритетни в програмата: стабилно производство на храни, устойчиво управление на природните

ресурси и действията, свързани с климата, и балансирано териториално развитие. По същия начин реформираната обща политика в областта на рибарството има за цел да допринесе за устойчивото снабдяване с храни чрез устойчиви дейности в областта на риболова и аквакултурите. Чрез Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица ЕС подкрепя действията на държавите членки за осигуряване на достатъчно количество безопасна и питателна храна на най-нуждаещите се хора. Тези политики са допълнени от научноизследователски и иновационни дейности в областта на продоволствената и хранителната сигурност, като например FOOD 2030.

По отношение на ЦУР 3 „Осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието за всички хора от всички възрастови групи“, ЕС допълва действията на държавите членки чрез законодателни и други инициативи в областта на общественото здраве, здравните системи и здравните проблеми, свързани с околната среда (включително качество на въздуха, химикали и отпадъци). Здравето е важно за индивидуалното благосъстояние на хората и за създаване на устойчива икономика, тъй като е от ключово значение за подобряване на участието на пазара на труда и производителността¹¹. Комисията ще подпомогне държавите членки за постигане на целите съгласно ЦУР, по-специално за намаляване на смъртността вследствие на хронични заболявания, осигуряване на качествено здравеопазване, укрепване на капацитета за предотвратяване и управление на глобални заплахи за здравето (включително антимикробната резистентност), изкореняване ХИВ/СПИН и туберкулозата (и намаляване на хепатита), както и за изпълнение на Рамковата конвенция за контрол на тютюна.

По отношение на ЦУР 4 „Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички“, ЕС определи водещите цели на „Европа 2020“ относно броя на преждевременно напускащите училище и относно завършилите висше образование. Чрез програмата за умения — стратегическата рамка „Образование и обучение 2020“ за партньорско обучение и обмен и програма „Еразъм+“, ЕС насочва усилията си към активна подкрепа на държавите членки за подобряване на качеството на образование и обучение, за да се гарантират възможности за младите хора.

По отношение на ЦУР 5 „Постигане на равенство между половете и предоставяне на повече права на всички жени и момичета“, равенството между половете е залегнало в политическата и правната рамка на ЕС от самото начало на европейската интеграция и се разработват нови политики за справяне с продължаващото неравенство между половете. По същия начин ЦУР 10 „Намаляване на различията в държавите и между тях“ е в основата на действията със социална насоченост и политиката на сближаване на ЕС.

Опазването на околната среда е от ключово значение за качеството на живот на настоящите и бъдещите поколения. Няколко ЦУР имат силно екологично измерение, включително ЦУР 6 „Осигуряване на наличност и устойчиво управление на водите и канализация за всички“, ЦУР 14 „Опазване и устойчиво използване на океаните,

¹¹ Предстоящата публикация „Поглед върху здравето в ОИСР/ЕС: Европа 2016“, показва, че въпреки че средната продължителност на живота в ЕС се е увеличила средно със 7 години от началото на 1990 г., в редица държави от ЕС не е налице увеличение на продължителността на живота в добро здраве.

моретата и морските ресурси за устойчиво развитие“ и ЦУР 15 „Защита, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и постигане на обрат в процеса на увреждане на почвата и преустановяване на загубата на биологично разнообразие“. Екологичните подобрения в Европа през последните десетилетия са инициирани от законодателството на ЕС, което осигурява висока степен на защита в области като качество на водата и опазване на природата. Директивите за птиците и за местообитанията защитават екосистемите, а разширяването на мрежата от защитени зони „Натура 2000“ до 18 % от територията в ЕС е важно постижение. Необходими са по-нататъшни усилия за постигане на целите на ЕС за спиране на загубата на биоразнообразие до 2020 г. и за възстановяване на поне 15 % от нарушените екосистеми. Докато в миналото рибните запаси в Европа са страдали от прекомерен улов, днес много от тях се възстановяват в резултат на основаната в значителна степен на науката обща политика в областта на рибарството. В приетото неотдавна съвместно съобщение относно международното управление на океаните¹² се определят действия, чрез които да се осигурят безопасни, чисти и устойчиво управлявани океани.

Като продължава да бъде изправен пред редица предизвикателства, свързани с природния капитал, ЕС все повече допълва законодателните подходи с други политики, стремящи се към „Осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство“ или ЦУР 12. Тук ефективното използване на ресурсите и действията на кръговата икономика имат за цел отделяне на икономическия растеж от използването на ресурси и увреждането на околната среда. Устойчивото потребление ще изисква и потребителски политики, които повишават осведомеността и позволяват на потребителите да правят информиран избор, допринасящ за устойчивост.

В областта на енергетиката и климата — ЦУР 7 „Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и модерна енергетика за всички“ и ЦУР 13 „Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и въздействието от него“, ЕС си е поставил амбициозни цели до 2030 г. за намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване на енергийната ефективност и увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници. В допълнение е налице политически ангажимент за отделяне на най-малко 20 % от бюджета на ЕС за действия в областта на климата. Комисията вече е предложила как да се намалят емисиите на парникови газове във всички сектори на икономиката¹³ и предстои да бъде представен пакет от инициативи за насърчаване на прехода към чиста енергия. Този пакет ще се съсредоточи върху постигането на целите за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници с оглед реализиране на енергийния съюз и по-специално рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. Той ще спомогне за увеличаване на заетостта и растежа и ще доведе до бърза промяна за реалната икономика.

От социално-икономическа страна целта на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж е постигане на 75 % заетост във възрастовия диапазон 20—64, като спомага да се отговори на ЦУР 8 „Насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд

¹² JOIN(2016) 49 final

¹³ COM (2016) 500

за всички“. Възстановяването на пазара на труда се засили през 2015 г. и 2016 г., като беше налице съществено подобрение на повечето показатели. Равнището на заетостта (20—64 години) се е увеличило в ЕС с 0,9 процентни пункта през 2015 г. и продължи да се увеличава до 71,1 % през второто тримесечие на 2016 г., като превиши равнището отпреди кризата от 70,3 % (годишно) през 2008 г.¹⁴. При все това, макар и да намаляват, различията на пазара на труда между държавите членки остават големи в сравнение с периода отпреди кризата и в няколко държави членки продължават да съществуват предизвикателства по отношение на младежката безработица и безработицата на лицата с увреждания.

По отношение на *ЦУР 9 „Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите*“, в Плана за инвестиции за Европа са обхванати стратегически инвестиции в ключови области като инфраструктура, научни изследвания и иновации, както и рисково финансиране за малки предприятия. Освен това Европейските структурни и инвестиционни фондове¹⁵ обхващат и инвестициите в инфраструктура и научни изследвания и иновации. Чрез Механизма за свързване на Европа се финансират устойчиви мрежи и инфраструктури в областта на транспорта, далекосъобщенията и енергетиката. Научните изследвания и иновациите, които подкрепят изпълнението на почти всички ЦУР, се финансират чрез Рамковата програма за научни изследвания и иновации („Хоризонт 2020“). Според Сравнителния доклад за иновациите за 2016 г. ЕС все още има значителна преднина пред много други, като предизвикателството е тази позиция да се запази.

По отношение на *ЦУР 11 „Градовете и населените места да станат приобщаващи, сигурни, издръжливи и устойчиви*“, пет европейски града, сред които Стокхолм, Виена, Лондон, Франкфурт и Хамбург, са сред осемте най-устойчиви градове¹⁶. Програмата за градовете за Европейския съюз е резултат от съвместните усилия на Комисията, държавите членки и европейските градове и е насочена към укрепване на градското измерение на европейските и националните политики. В съответствие с новата програма за градовете на ООН ЕС засилва устойчивостта на градската среда чрез предотвратяване на бедствия и рискове, свързани с климата. Конвентът на кметовете на ЕС за климата и енергетиката е местно и регионално действие отдолу нагоре за справяне по интегриран начин със смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптиране към тях, както и с достъпа до сигурна, устойчива и достъпна енергия.

По отношение на *ЦУР 16 „Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, предоставяне на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища*“, са приети политики и законодателство на ЕС, които включват много от основните принципи, залегнали в Договора за Европейския съюз и Хартата на ЕС на основните права и надхвърлящи амбицията, посочена в ЦУР 16.

¹⁴ Евростат

¹⁵ Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ): трите фонда на политиката на сближаване (т.е. Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионният фонд (КФ) и Европейският социален фонд (ЕСФ)), Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейският фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

¹⁶ Arcadis, Индекс на устойчивите градове 2016 (2016 г.)

По отношение на ЦУР 17 „Укрепване на средствата за прилагане и възобновяване на световното партньорства за устойчиво развитие“, Комисията в тясно сътрудничество с държавите членки ще работи за изпълнение на програмата чрез въвеждане на създаващи възможности политики, мобилизиране на адекватни финансови средства за изпълнение от всички източници, включително от частния сектор, изграждане на капацитет, наука, технологии и иновации, търговия, осигуряване на съгласуваност на политиката и формиране на партньорства за укрепване на изпълнението. В стратегията „Търговията — за всички“¹⁷, приета веднага след Програмата на ООН до 2030 г., ЕС се ангажира да провежда отговорна търговска и инвестиционна политика като инструмент за изпълнение на ЦУР, допринасяща за стимулиране на работните места, устойчивия растеж и инвестициите в Европа и извън нея.

Освен това няколко финансови инструмента на ЕС допълват европейските политики и действия и имат хоризонтален принос към ЦУР. Политиката на сближаване — например чрез европейските структурни и инвестиционни фондове — е основната политика на ЕС за инвестиции, насочени към постигане на икономическо, социално и териториално сближаване чрез намаляване на различията между равнищата на развитие на различните региони. Тя допринася към стратегията „Европа 2020“ и към разнообразните нужди на развитието във всички региони на ЕС с 350 милиарда евро за периода 2014—2020 г. Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ също е междусекторна и чрез нея се финансират проекти, залегнали в основата на много ЦУР. ЕС гарантира сигурност на взаимодействието между финансовите инструменти и политиките по различни начини.

2.2. Приносът на 10-те приоритета на Комисията към Програмата до 2030 г.

Политическата програма на настоящата Комисия — след обсъждания с Европейския парламент и вдъхновена от Стратегическата програма за Съюза в период на промени на Европейския съвет — е съсредоточена върху работните места, растежа, справедливостта и демократичните промени. Десетте приоритета на програмата се отнасят до основните предизвикателства за Европа. Редица от целите за устойчиво развитие са дълбоко преплетени с тези предизвикателства и целите на Комисията съгласно десетте приоритета.

В раздела по-долу се подчертават най-подходящите взаимодействия между ЦУР и десетте приоритета. Пълното използване на тези полезни взаимодействия между ЦУР и най-важните приоритети на Комисията гарантира силна политическа ангажираност и не допуска изпълнението на ЦУР да се осъществява в политически вакуум.

Освен това в раздел 2.3 се разглеждат най-важните ангажименти във външната дейност на ЕС, обхващащи приоритет 6 относно търговията и приоритет 9 относно превръщането в по-силен участник на световната сцена.

По-голямата част от работата по „Приоритет 1. Нови стимули за работните места, растежа и инвестициите“ представлява пряко изпълнение на различни

¹⁷ COM(2015) 497 final

ЦУР и справяне с основните предизвикателства за постигане на устойчивост, пред които е изправена Европа.

След световната икономическа и финансова криза ЕС страда от висока безработица, недостиг на инвестиции и липса на конкурентоспособност. Бедността и неравенството продължават да пораждаат загриженост. Европейският социален модел няма да бъде устойчив в бъдеще, ако растежът не се запази на настоящото си равнище. В едно застаряващо общество с текущо съотношение от 2 активни лица, подкрепящи средно едно неактивно лице в целия ЕС¹⁸, пенсионните задължения в много държави членки ще се увеличат значително¹⁹, докато безработицата сред младите хора остава на високи равнища.

Ето защо първостепенният приоритет от началото на настоящата Комисия е стимулирането на работните места, растежа и инвестициите. Опитът на Европа с успешното социално-икономическо развитие през последните 60 години трябва да бъде разширен чрез създаване на устойчиви работни места, за да се осигурят възможности за бъдещите поколения и да се подобрят социалните резултати от гледна точка на намаляване на бедността и неравенството. Това ще гарантира дългосрочната конкурентоспособност на Европа в глобалната икономика при запазване на европейския начин на живот.

В глобалната конкурентна среда, в която не се налага ЕС да се конкурира въз основа на ниски заплати, инвестициите в качествено **образование и обучение (ЦУР 4)** и в младите хора са от решаващо значение за осигуряването на устойчив и приобщаващ растеж. Основната компетентност принадлежи на държавите членки, но за да им се окаже подкрепа, трябва изцяло да се мобилизират всички инструменти, налични на равнище ЕС, като например „Еразъм+“ и политиката на сближаване. Просперитетът и начинът на живот в Европа се основават на най-големия ѝ актив: нейното население. От 2010 г. до 2014 г. инвестициите в ЕС в образование и обучение са намалели като цяло с 2,5 %²⁰. Интелигентните инвестиции, които подобряват качеството на уменията и укрепват ефективността на системите за образование и обучение, са от съществено значение. През следващата година Комисията ще обърне внимание на модернизиранието на образованието и качеството на стажовете, както и на по-доброто проследяване на завършилите висше образование. Гаранцията за младежта ще бъде засилена като средство за инвестиране в младите хора, в уменията им и в първите им стъпки към професионално развитие.

Целта на **Плана за инвестиции за Европа**²¹ (например **ЦУР 8, 9, 12, 13**) е до 2020 г. да мобилизира 500 милиарда евро допълнителни инвестиции в реалната икономика чрез Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ). Инвестициите в няколко стратегически сектора като образование, здравеопазване, водна, енергийна, транспортна и друга инфраструктура, промишленост и селско стопанство, както и в насърчаване на ориентирани към бъдещето инициативи, като например възобновяеми

¹⁸ Евростат

¹⁹ Доклад от 2015 г. относно застаряването на населението: икономически и бюджетни прогнози за 28-те държави — членки на ЕС (2013—2060 г.).

²⁰ Обзор на образованието и обучението за 2016 г.

²¹ COM(2014) 903 final

енергийни източници, кръгова икономика и смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към тях, са важна част на успеха на първия етап на ЕФСИ. За втория етап, ЕФСИ 2.0²², Комисията е предложила количествена цел (40 %) за целевите проекти в областта на изменението на климата. Теренните дейности на най-високо ниво ще насърчават ориентирани към бъдещето предложения не само за целта по отношение на климата, но и за гарантиране на изпълнението на проекти за устойчив растеж с по-голям обхват. В допълнение към това новото предложение ще улесни комбинирането с други основни източници на финансиране, като например европейските структурни и инвестиционни фондове, които да подкрепят устойчивия растеж в няколко сектора в целия ЕС.

В концепцията за кръгова икономика (ЦУР 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15) се предлага програма за трансформиране със значителен брой нови работни места и потенциал за растеж и стимулиране на модели на устойчиво потребление и производство. Акцентът върху ефективното използване на ресурсите и минимизирането на отпадъците в контекста на бързото изчерпване на световните ресурси дава на ЕС конкурентно предимство и стимулира иновациите. Такава икономика създава местни работни места на всички равнища на уменията и с възможности за социална интеграция. Преходът към кръгова икономика предлага възможност Европа да модернизира икономиката си, което да я направи по-пригодена за бъдещето, по-зелена и по-конкурентоспособна. Кръговата икономика допринася също така за понижаване на нивата на емисиите на въглероден диоксид и за спестяване на енергия, както и за по-слабо замърсяване на въздуха, почвата и водите. Изпълнението на плана за действие за кръгова икономика от 2015 г. продължава да заема първите места в дневния ред на Комисията, както е потвърдено в работната програма за 2017 г.

Рамката за мониторинг на кръговата икономика в Европа ще бъде готова през 2017 г. С цел увеличаване на инвестициите в кръговата икономика ще бъде създадена платформа за подпомагане на нейното финансиране. Друга нова инициатива през 2017 г. ще бъде цялостната стратегия за пластмасите, насочена към подобряване на икономиката, качеството и рециклирането на пластмасите, както и към повторна употреба и намаляване на изпускането на (микро-)пластмаси в околната среда. Тя ще помогне на европейската промишленост да разработва пластмасите на бъдещето, които са по-слабо зависими от изкопаемите горива и които предлагат решения за намаляване на глобалното **замърсяване на морските води (ЦУР 14)**. С цел насърчаване на безопасно повторно използване на пречистените отпадъчни води ще бъдат определени минимални изисквания за пречистените отпадъчни води (**ЦУР 6**). За да се подкрепи целта на ООН за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб до 2030 г., чрез платформата на ЕС за загубите на храна и хранителните отпадъци ще бъде предприето действие за устойчиви системи за храни и предотвратяване на **хранителни отпадъци (ЦУР 12)**. Планират се целенасочени действия за улесняване на даряването на храни и безопасното използване на храни, които не са подходящи за консумация от човека, за производство на фуражи, както и за по-ефективно маркиране на датата върху храните.

²² COM(2016) 581 final

Прилагането на **достиженията на правото на ЕС в областта на околната среда (ЦУР 6, 14, 15)** продължава да бъде жизненоважно за дългосрочната устойчивост и е неразделна част от по-широките икономически и социални предизвикателства. Както е подчертано в Седмата програма за действие за околната среда, поддържането и подобряването на нашите природни ресурси също е от съществено значение за способността на нашите икономически сектори да предоставят услугите си, например селското стопанство, рибарството или енергийния сектор. Комисията ще засили проследяването на напредъка на екологичните цели чрез прегледа на изпълнението на политиките за околната среда и ще стартира инициативи за опростяване на докладването по въпросите на околната среда, улесняване на достъпа до правосъдие и подкрепа на спазването на законодателството в областта на околната среда в държавите членки (ЦУР 17).

Селското стопанство (ЦУР 2) изпълнява съществена роля в Програмата до 2030 г. и във всяко устойчиво бъдеще, тъй като е неразривно свързано с въпроси като работни места, храна, въздух, изменение на климата, води, почви и биоразнообразие (ЦУР 8, 12, 6, 13 и 15). За тази цел Комисията ще продължи работата и ще се консултира на широка основа относно опростяването и модернизирането на Общата селскостопанска политика с цел да се увеличи максимално нейният принос към десетте приоритета на Комисията и към целите за устойчиво развитие.

В резултат на работата си по „Приоритет 3. Устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“ ЕС е приел ясна рамка до 2030 г. и активно работи за изпълнението на двете съответни ЦУР.

ЕС е най-големият вносител на енергия в света²³ и е уязвим от нарушаване на доставките. Поради тази причина са важни енергийната сигурност, интеграцията на пазара, енергийната ефективност и използването на местни енергийни ресурси, по-специално на възобновяеми енергийни източници, за да се намали зависимостта ни от външни доставчици, докато намаляваме въглеродните емисии на икономиката и стимулираме нови бизнес сектори. Европа се нуждае от правилен избор сега, когато преминаването към нисковъглеродна икономика ще бъде затруднено от икономическите, социалните и екологичните разходи на фрагментираните енергийни пазари. Целта на **енергийния съюз** е да се гарантира сигурна и устойчива енергия на достъпни цени за предприятията и домакинствата (ЦУР 7). Енергийният съюз насърчава енергийното сътрудничество и интеграцията за постигането на тези цели. Възобновяемите енергийни източници и по-специално енергийната ефективност са в основата на тази стратегия на ЕС, тъй като имат все по-важна роля в борбата с изменението на климата, като същевременно подобряват енергийната сигурност и укрепват лидерството на ЕС в промишлеността и технологиите.

Споразумението от Париж от 2015 г. е исторически значимо събитие в глобалната борба с **изменението на климата (ЦУР 13)**, успех за света и потвърждение на пътя на ЕС към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика. ЕС си е поставил амбициозна общоикономическа вътрешна цел за намаляване на емисиите на

²³ Евростат и Международна агенция по енергетика

парникови газове с поне 40 % до 2030 г. Целта е определена въз основа на глобални прогнози, които са в съответствие със средносрочната цел на Споразумението от Париж. ЕС ще продължи да бъде лидер чрез примера и действията по регулаторните политики за намаляване на емисиите, укрепване на адаптирането към изменението на климата и управление на риска от бедствия, но също така чрез действията спрямо факторите, които способстват за ускоряване на публичните и частните инвестиции в иновация и модернизация във всички ключови сектори. Стратегията за мобилност с ниски емисии допринася за постигане на конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите. По отношение на авиацията и корабоплаването ЕС има водеща роля в глобалните споразумения, постигнати през тази година за справяне с емисиите. В процес на договаряне са предложени за ускоряване на прехода към нисковъглеродна икономика, които обхващат всички сектори на икономиката в ЕС²⁴.

По „Приоритет 4. По-задълбочен и по-справедлив вътрешен пазар със засилена промишлена база“, по-специално по отношение на съюза на капиталовите пазари, е предприет нов и насочен към бъдещето подход за гарантиране на устойчиви финанси, който е свързан с няколко ЦУР.

Устойчивите финанси (ЦУР 8, 9, 13, 14 и 15) са на предни позиции в дневния ред на Г20 и Европа, като финансовите министри, регулаторните органи и промишлеността активно проучват възможностите за действие. С оглед на ЦУР, Споразумението от Париж и прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата по-кръгова икономика с ефективно използване на ресурсите ЕС желае съществуващата финансова система да бъде съгласувана по по-добър начин с политиките му за подкрепа на устойчивия растеж и инвестициите. В този контекст в **съюза на капиталовите пазари** са заложени конкретни инициативи, например за „зелени“ облигации, за насърчаване на дългосрочните инвестиции или за пруденциалните аспекти, свързани с регулирането на банките. Освен това е въведена система, която да гарантира по-голяма прозрачност за инвеститорите по отношение на оповестяването на нефинансова информация и информация за многообразието, включително по въпроси на околната среда, социални аспекти и аспекти, свързани със служителите, зачитане на правата на човека, борба с корупцията, подкупите, и други въпроси. Определянето на съгласувана стратегия на ЕС за устойчиви финанси ще помогне за идентифициране, приоритизиране и планиране на начините, по които реформата на финансовата политика на ЕС може да привлече и насочи потока от (публичен и частен) капитал към устойчиви инвестиции.

Като първа стъпка Комисията ще създаде експертна група на високо равнище за предоставяне на консултации относно разработването на всеобхватна и цялостна стратегия на ЕС за устойчиви финанси, като обръща специално внимание на предизвикателствата пред финансовата система, свързани с климата и риска за околната среда, както и на необходимостта да се мобилизират финансовите пазари да реагират на тези предизвикателства. Експертната група ще обмисли също така как съответните препоръки могат да бъдат разширени и към други измерения на устойчивото развитие. Това следва да позволи на ЕС да запази международното лидерство в

²⁴ COM (2015) 337, COM (2016)482 и COM(2016)479

развитието на устойчиви пазари. Комисията ще предприеме последващи действия по тази работа в междинния преглед на съюза на капиталовите пазари през 2017 г.

По „Приоритет 5. По-задълбочен и по-справедлив икономически и паричен съюз“ по-специално европейският стълб на социалните права и действията по отношение на корпоративната социална отговорност спомагат за справяне с предизвикателствата във връзка с работата през 21-ви век, както се изисква от ЦУР.

В контекста на бързата икономическа, трудова, социална, демографска и технологична промяна въпросът за приобщаващ и устойчив растеж, заетост и достойни условия на труд (**ЦУР 8**) става по-актуален от всякога в Европа. В периода след кризата **европейският стълб на социалните права** има за цел да постави социалната справедливост в основата на политиките на ЕС. Набор от ключови принципи за провеждането на политиките за заетост и на социалните политики ще спомогне да бъдат взети по-успешно предвид новите икономически, социални и демографски тенденции. Здравето е един от елементите, които имат роля за насърчаване на човешкия капитал по отношение на производителността и участието в заетостта. Като начин за засилване на възходящата конвергенция в социалната област и областта на заетостта, по-специално в рамките на еврозоната, този стълб ще помогне за постигането на **ЦУР 1, 3 и 10**.

В допълнение към това действията на ЕС по въпросите на **корпоративната социална отговорност и отговорното бизнес поведение** насърчават частния сектор да допринесе за постигането на социалните и екологичните цели, като по този начин стимулира справедливия и устойчивия растеж и защитата на социалните права (**ЦУР 8**). Посредством глобалните вериги за доставки политиките на ЕС допринасят за по-устойчиви практики в управлението на горите, по-добри условия на труд и опазване на околната среда в сектора на текстилните изделия и рециклирането на кораби, в борбата с незаконния риболов и търговията с полезни изкопаеми от зони на конфликт и застрашени видове. Комисията ще засили работата си по отговорното бизнес поведение, като се съсредоточи върху конкретни действия за справяне с настоящите и бъдещите предизвикателства в социалната област, опазването на околната среда и управлението, като се опира на основните принципи и политическия подход, набелязани в стратегията на Комисията от 2011 г. за корпоративната социална отговорност на ЕС.

„Приоритет 7. Пространство на правосъдие и основни права, изградено върху взаимно доверие“ включва продължаване на политическите усилия, свързани с ЦУР, по отношение на правосъдието и равенството между половете.

Ефективните **правосъдни системи** имат решаваща роля за утвърждаването на принципите на правовата държава и основните ценности на Съюза (**ЦУР 16**). Те са също и предпоставка за създаването на среда, благоприятна за инвестиции и стопанска дейност. ЕС насърчава държавите членки да подобряват ефективността на националните си съдебни системи в контекста на европейския семестър — годишният цикъл на ЕС за координиране на икономическата политика.

Равенството между половете (ЦУР 5) е една от основните ценности на Европейския съюз, която датира от 1957 г. и се основава на принципа на равно заплащане за равен

труд в Договора от Рим. Днес продължава да съществува необходимост от активни политики за по-добро използване на таланта на жените и подобряване на участието им в пазара на труда, тяхната икономическа независимост, заплащането и пенсиите, равенството на ръководни позиции, борбата с насилието, основано на пола, и постигането на по-голямо равенство между половете в нашата външна дейност. През последните години е постигнат напредък например чрез най-високия процент на заетост на жени, регистриран някога (65,3 % през второто тримесечие на 2016 г.), което е увеличение от 62,8 % през 2008 г.²⁵, въпреки че продължават да съществуват различия между половете в заетостта. От 2003 г. до 2016 г. делът на жените в управителните съвети на най-големите публично търгувани дружества в ЕС е нараснал от 8,5 % на 23 %²⁶. Предизвикателствата по отношение на заплащането и пенсиите продължават да бъдат големи: не са налице признаци за намаляване на различията между половете в заплащането и пенсиите. Дори ако жените реализират ползите от образованието, през 2014 г. тяхното заплащане продължава да бъде с 16,7 % по-ниско от това на мъжете на час работа и пенсиите им остават средно с 40 % по-ниски от пенсиите на мъжете²⁷. Чрез своя „Стратегически ангажимент за равенство между половете за периода 2016—2019 г.“ Комисията е поела отговорност да продължава да работи за равенство между половете в приоритетни области, като през 2017 г. ще представи инициатива за насърчаване на по-добрия баланс между работата и личния живот на мъжете и жените.

В контекста на бежанската криза работата по „Приоритет 8. Към нова политика за миграцията“ подкрепя напредъка, свързан с няколко ЦУР.

Светът е изправен пред най-многобройните бежански потоци от края на Втората световна война, като повече от 65 милиона души са насилствено изселени в цял свят²⁸. В този контекст е необходима нова политика за миграцията, която насърчава законните канали и справянето с незаконните миграционни потоци, като по този начин спасява човешки живот, запазва човешкото достойнство и спомага за подкрепа на растежа и намаляване на неравенството (например **ЦУР 1 и 10**). Управлението на миграцията е споделена отговорност не само между държавите — членки на ЕС, но също така и между държавите на транзит и произход извън ЕС. Европейската програма за миграцията²⁹ и последващите действия, свързани с нея, включително новата рамка за партньорство с трети държави³⁰, осигуряват такъв всеобхватен подход, основан на зачитането на основните права, доверието, солидарността и взаимната отчетност.

2.3. Европейският съюз като ангажиран глобален партньор за насърчаване на Програмата до 2030 г.

Визията на Програмата до 2030 г. е в пълно съответствие с целите на **външната дейност на ЕС**, включително за постигането на устойчиво развитие³¹. В глобалната

²⁵ Евростат

²⁶ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/business-finance/supervisory-board-board-directors/index_en.htm

²⁷ Евростат

²⁸ Агенция на ООН за бежанците (ВКБООН), „Глобални тенденции: насилствено разселване през 2015 г.“ (2015 г.)

²⁹ COM (2015) 240

³⁰ COM (2016) 385

³¹ Вж. член 21, параграф 2, буква г) от Договора за Европейския съюз.

стратегия на Европейския съюз в областта на външната политика и политиката на сигурност³² се определя стратегическата посока на външната дейност на ЕС и се посочват ясни връзки с Програмата до 2030 г. В стратегията се подчертава значението на един цялостен подход в областта на външната дейност на ЕС и необходимостта от интегриран подход на ЕС за увеличаване на въздействието на Съюза в отговор на и за предотвратяване на сериозни конфликти и кризи, както и за подобряване на съгласуваността между ЕС и неговите държави членки. ЦУР ще бъдат хоризонтално измерение на цялата работа за реализиране на глобалната стратегия³³. В глобалната стратегия се подчертава, че съществува пряка връзка между нашата сигурност и просперитета в заобикалящите ни региони, включително държавите, обхванати от политиката на разширяване и политиката за съседство на ЕС. В унисон с ЦУР насърчаването на устойчивостта на държавите и обществата на всички равнища е начин за насърчаване на стабилността и устойчивото развитие в глобален мащаб, като същевременно се укрепват сигурността и просперитетът на Европа.

В политиката на ЕС за разширяване ще продължи съсредоточаването на усилията върху спазването на принципа на правовата държава, обхващащ сигурността, основните права, демократичните институции и реформата на публичната администрация, както и върху икономическото развитие и конкурентоспособността. Тези основни аспекти за изпълнение на критериите за членство от Копенхаген и Мадрид са в пълно съответствие с основните аспекти на Програмата до 2030 г.

С преработената **европейска политика за съседство** (2015 г.) се въвеждат диференцирани партньорства със съседните държави, като ключовата цел е постигането на стабилизация. Тя предоставя на ЕС необходимите инструменти за сътрудничество с партньорските държави в областта на сигурността, изграждането на устойчивост, доброто управление, демокрацията и човешките права, икономическото развитие, свързаността, енергетиката, миграцията и мобилността и по този начин подкрепя устойчивото развитие.

Дейността на ЕС заема специално място при подкрепата за **предотвратяването, управлението и разрешаването на кризи** по целия свят с неговите мисии по линия на общата политика за сигурност и отбрана, значителен финансов принос за Механизма за подкрепа на мира в Африка и неотдавнашното предложение за подпомагане на изграждането на капацитет за сигурност и развитие в рамките на новата стратегическа рамка за реформа в сектора на сигурността³⁴. ЕС ще насърчава по-широка концепция за сигурност, която обхваща приобщаващите и отговорни институции на всички нива.

ЕС защитава **основан на правата подход** по отношение на сътрудничеството за развитие, чието изпълнение е от решаващо значение за постигане на ЦУР. Този подход включва всички права на човека и насърчава приобщаването и участието, недискриминацията, равенството и справедливостта, прозрачността и отчетността. Равенството между половете е в основата на ценностите на ЕС и е залегнало в неговата правна и политическа рамка. ЕС ще насърчава правата на жените, равенството между

³² Глобална стратегия на Европейския съюз в областта на външната политика и политиката на сигурност „Обща визия, общи действия: По-силна Европа“, юни 2016 г.

³³ Заключение на Съвета относно последващите действия във връзка с глобалната стратегия на ЕС в областта на външната политика и политиката на сигурност (точка 5), 17 октомври 2016 г.

³⁴ JOIN(2016) 31 final

половете и овластяването на жените и момичетата като приоритет във всички области на външната дейност.

Политиката на ЕС за развитие има централна роля в изпълнението на Програмата до 2030 г. Като най-значими в глобален аспект действащи лица в областта на развитието, ЕС и неговите държави членки имат значително влияние върху постигането на ЦУР в световен мащаб. Ето защо Комисията представя, заедно с настоящото съобщение, предложение за **нов Европейски консенсус за развитие**³⁵, който отразява цялостния подход на Програмата до 2030 г. Предложението за нов консенсус има за цел постигането на основната цел за изкореняване на бедността чрез систематично интегриране на социалните, икономическите и екологичните измерения и укрепване на връзките между развитието и сигурността, хуманитарните въпроси и въпросите на миграцията.

Предложението за нов европейски консенсус представлява също така промяна на парадигмата от гледна точка на начина на изпълнението. То надхвърля традиционния акцент върху международната помощ за развитие, за да мобилизира много по-големите средства, необходими за финансиране на ЦУР, съчетаващи помощ с вътрешни ресурси и привличане на частни инвестиции. В него се подчертава и ролята на добрите вътрешни и международни политики, както и съгласуваността на политиките. Предложеният неотдавна **Европейски план за външни инвестиции**³⁶, който надгражда успешния опит от Плана за инвестиции за Европа, илюстрира този нов подход към средствата за изпълнение.

В предложението за нов Европейски консенсус за развитие Комисията представя нов начин на работа с партньорските държави и съвместно с държавите членки — от съвместното планиране до съвместните действия — за осигуряване на по-голяма съгласуваност, взаимно допълване и ефективност. Налице е и ясна необходимост от насърчаване на по-диференцирани **партньорства** в съответствие с насоките и нуждите от развитие на нашите партньори, като акцентът продължава да бъде върху най-бедните и най-уязвимите, и същевременно се признава значението на по-напредналите развиващи се страни за постигането на ЦУР. Съобщението относно бъдещите отношения с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, засягащо **рамката за периода след Споразумението от Котону**³⁷, която също е приета с това съобщение, е ключов пример за този индивидуален подход към партньорствата.

Хуманитарната помощ на ЕС изпълнява важна роля за осигуряването на животоспасяваща помощ и допринася за намаляване на уязвимостта и за защита на човешкото достойнство. Концентрирането на крайна и хронична бедност в нестабилни държави често се усложнява от повтарящи се цикли на природни бедствия и унищожителни конфликти, което води до все по-тежки хуманитарни ситуации, които излагат постиженията по отношение на развитието на нарастваща заплаха и имат отрицателно отражение върху стабилността на цели региони и общества. ЕС има водеща роля за изграждането на устойчивост на най-уязвимите общности. Той определя начините за постигане на по-ефективно сътрудничество, което съчетава хуманитарната дейност, дългосрочното сътрудничество за развитие и текущите

³⁵ COM (2016) 740

³⁶ COM(2016) 581 final

³⁷ JOIN(2016) 52

политически ангажименти, като по този начин допринася за изкореняването на бедността.

Търговската политика на ЕС, както е определена в съобщението „Търговията — за всички“, изцяло подкрепя устойчивото развитие навсякъде по света, по-специално като акцентира върху връзката между търговията и развитието. Търговските споразумения, като например споразуменията за икономическо партньорство, и търговските режими, като например „Всичко освен оръжие“ и Разширената обща система за преференции (GSP+), осигуряват силна подкрепа за устойчивото развитие, като обвързват търговията с развитието и доброто управление.

Въздействието на ЕС извън границите му не се ограничава до неговата програма за външна дейност. Много от политиките на ЕС с вътрешно измерение допринасят за изпълнението на целите за устойчиво развитие в световен мащаб. Ето защо **постигането на съгласуваност между различните политики на ЕС** има решаващо значение за постигането на ЦУР. Съгласуваността на политиките за развитие е съществен елемент от отговора на ЕС спрямо предизвикателствата пред устойчивото развитие, който е залегнал в европейските Договори. Конкретни проекти, като например енергийни връзки в Африка и с Европа през Средиземноморския регион, както и продължаващото действие на ЕС по отношение на устойчивите глобални вериги за доставки, като например в секторите за дървен материал и за облекло, показват добавената стойност на прилагането на съгласуван подход.

3. КАК ЕС ЩЕ ПОСТИГНЕ НАПРЕДЪК В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ДО 2030 Г.

3.1. Управление

Устойчивото развитие изисква цялостен и междусекторен политически подход, за да се гарантира, че икономическите, социалните и екологичните предизвикателства се решават заедно. Следователно в крайна сметка устойчивото развитие е въпрос на управление и изисква правилните инструменти, за да се осигури съгласуваност на политиките както между тематичните области, така и между външната дейност на ЕС и останалите политики на Съюза.

Новата структура на настоящата Комисия със заместник-председатели и основан на проекти подход е важен инструмент, който улеснява този начин на работа. Екипите по проекти, обединяващи различни аспекти на секторните политики, имат за цел да гарантират, че усилията в дадена област на политиката укрепват инициативите в други области, като създават по този начин по-съгласуван и взаимно допълващ се дневен ред. Освен това новата функция на първия заместник-председател включва хоризонтална отговорност за устойчивото развитие. За да гарантира съгласуваност на политиките, първият заместник-председател ще има координираща роля при осъществяването на работата на Комисията по активното изпълнение на Програмата до 2030 г.

Използването на **инструментите на Комисията за по-добро регулиране** е друг начин да се гарантира по-нататъшното интегриране на устойчивото развитие в европейските политики. Във всички оценки на Комисията на въздействието трябва да се извършва оценка на екологичните, социалните и икономическите въздействия, така че на устойчивостта да бъде обърнато необходимото внимание и да бъде взета предвид. В

последващите оценки чрез солиден интегриран подход трябва да се анализират всичките три измерения. Усъвършенстваните насоки за оценка на въздействието и подобрените процедури, потвърждаващи този интегриращ подход, са ключов компонент на пакета за по-добро регулиране, приет през 2015 г. Участието на заинтересованите страни и обществените консултации формират друг компонент на инструментариума за по-добро регулиране с цел изпълнение на изискването за приобщаване, което е в основата на Програмата до 2030 г.

В европейския семестър, като рамка за икономическото управление на ЕС, е поставен силен акцент върху заетостта и социалните показатели, което насърчава устойчивите социално-икономически модели в Европейския съюз.

3.2. Финансиране

Бюджетът на ЕС, който представлява около 1 % от brutния национален доход на ЕС (БНД), е бюджет за инвестиции, който допълва националните бюджети и широкия набор от политики и регулаторни инструменти на ЕС за справяне с предизвикателствата както на европейско, така и на международно равнище. Комисията вече е включила до голяма степен икономическите, социалните и екологичните измерения, които са в основата на ЦУР, в бюджета и разходните програми на ЕС. Рамката на изпълнението на разходните програми на ЕС за 2014—2020 г. вече съдържа съответните елементи с цел докладване относно трите измерения.

Инициативата за бюджет на ЕС, ориентиран към резултатите³⁸, също има за цел да гарантира, че всяко изразходвано евро от парите на европейските данъкоплатци допринася във възможно най-голяма степен за подобряване на нашето бъдеще. Преминването от измерване на разходите към измерване на резултатите — от гарантиране предимно на спазването на правилата към преследване също и на максимални резултати — гарантира, че средствата се разпределят по достатъчно гъвкав начин за посрещане на неотложните нужди и акцентирание върху приоритетите.

В **Плана за инвестиции за Европа** се прави позоваване специално на ЦУР и се насърчава съгласуваността с бюджета на ЕС. Различни политики, като например **европейските структурни и инвестиционни фондове**, и инструменти, като например **Механизма за свързване на Европа**, функционират успоредно с финансирането от **Европейската инвестиционна банка** с оглед насърчаване на целите във връзка с устойчивостта, като например енергийна ефективност и чист транспорт, чрез използването на иновативни финансови инструменти, които спомагат да се постигне нужният мащаб на необходимите инвестиции. Налице е също така политически ангажимент за отделяне на най-малко 20 % от бюджета на ЕС за действия в областта на климата. В допълнение към това се очаква поне 60 % от бюджета на „**Хоризонт 2020**“ да бъдат заделени за устойчиво развитие и 35 % за действия в областта на климата. Като част от глобалното партньорство за изпълнение на ЦУР (**ЦУР 17**) ЕС съвместно е поел ангажимент да осигури 0,7 % от БНД за **официална помощ за развитие (ОПР)** в рамките на периода на Програмата до 2030 г. Той ще осигури колективно и 0,15 % от БНД за ОПР за най-слабо развитите страни в краткосрочен план, като тази стойност ще достигне 0,20 % в рамките на периода на Програмата до 2030 г.

³⁸ http://ec.europa.eu/budget/budget4results/initiative/index_en.cfm.

Като гледа в перспектива към многогодишната финансова рамка след 2020 г., Комисията ще проучи как бюджетите и бъдещите финансови програми на ЕС могат да продължат по най-добрия начин да допринасят адекватно за изпълнението на Програмата до 2030 г. и да подкрепят усилията на държавите членки.

3.3. Измерване на напредъка на национално равнище, на равнище региони на ООН, на равнище ЕС и на глобално равнище

Особено важно е напредъкът да се следи по систематичен и прозрачен начин. В Програмата до 2030 г. се предвиждат последващи действия и преглед на национално, регионално и глобално равнище. ЕС, в сътрудничество с държавите си членки, се ангажира да има активна роля на всяко равнище, за да се постигне максимален напредък по изпълнението на ЦУР и да се гарантира отчетност пред гражданите, както и че никой не е забравен.

Програмата включва 17 цели и 169 задачи, за които през март 2016 г. Статистическата комисия на ООН съгласува рамка с 230 показателя като практическа отправна точка за глобален мониторинг. В Програмата до 2030 г. се предвижда и мониторинг на равнището на регионите на ООН. Що се отнася до мониторинга на региона на Икономическата комисия за Европа на ООН (ИКЕ на ООН), в процес на разработване е пътна карта за насочване на работата на страните от ИКЕ на ООН относно статистиката за целите за устойчиво развитие. На национално равнище Организацията на обединените нации изисква от държавите членки да въведат системи за измерване на напредъка и за докладване.

Комисията ще допринася чрез мониторинг, докладване и преглед на напредъка към целите за устойчиво развитие в контекста на ЕС. Това включва редовно докладване относно приноса на ЕС към изпълнението на Програмата до 2030 г. в контекста на Политическия форум на високо равнище на ООН за устойчивото развитие.

Първият преглед на положението на ЕС и неговите държави членки по отношение на ЦУР може да бъде намерен в публикацията на Евростат, издадена успоредно с настоящото съобщение³⁹. След 2017 г. Комисията ще извършва по-подробен редовен мониторинг на целите за устойчиво развитие в контекста на ЕС, като разработи за тази цел рамка с референтни показатели и използва широка гама от текущ мониторинг и оценки, осъществявани в Комисията, агенциите, Европейската служба за външно действие и държавите членки.

3.4. Споделена отговорност за изпълнението и възнаграждаване на върховите постижения

ЦУР представляват съвместна програма между всички равнища на публичните власти и гражданското общество, одобрени от всички държави — членки на ООН. Напредъкът по изпълнението трябва да се осъществява чрез партньорство между всички тях.

³⁹ Евростат, „Устойчиво развитие в Европейския съюз — статистически поглед от гледна точка на целите на ООН за устойчиво развитие (2016 г.)“

В настоящото съобщение се предоставя рамка за изпълнение на Програмата до 2030 г. от страна за ЕС и неговите държави членки. В съответствие с принципа на субсидиарност ЕС ще действа в области извън неговата изключителна компетентност само когато целите могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, отколкото чрез действия на държавите членки. Ето защо е необходимо тясно сътрудничество с държавите членки и много от въпросите, засягащи устойчивото развитие, ще трябва да бъдат решени от самите държави членки, които в момента са в процес на създаване на техни собствени национални рамки за постигане на ЦУР и за докладване пред техните собствени граждани и пред ООН.

Градовете и местните органи имат специална роля в изпълнението на Програмата до 2030 г., като на тях е отредена специална цел (*ЦУР 11*), както и други свързани с градовете цели в рамките на Програмата до 2030 г. Градовете познават отблизо днешните икономически, екологични и социални предизвикателства. Повече от 70 % от гражданите на ЕС живеят в градските райони, а около 85 % от БВП на ЕС се генерира в градовете⁴⁰. Тези градски райони са двигателите на европейската икономика и функционират като катализатори на иновативни и устойчиви решения за насърчаване на прехода към устойчиво общество с ниски въглеродни емисии. Те са обаче и местата, където проблемите като безработица, сегрегация, бедност и замърсяване са най-остри.

Ето защо програмата на ЕС за градовете, приета през 2016 г., ще се осъществява чрез цялостен подход съвместно с местните органи, като бъдат обхванати всички аспекти на устойчивото развитие и се допринася за изпълнението на глобалната „Нова програма за градовете“⁴¹. Комисията ще има централна роля в изпълнението на програмата на ЕС за градовете, като взема предвид многообразието на градовете и техните отговорности и взаимодействия с останалата част от територията, предоставяйки експертни знания, изпълнява действия и улеснява процеса на многостепенно управление.

Устойчивото развитие няма да бъде осъществено само чрез политиките на публичния сектор. То е съвместна програма на гражданите, гражданското общество, организациите и предприятията. Все повече дружества приемат ЦУР и прилагат на практика корпоративната социална отговорност в свой интерес, както и в интерес на европейската икономика и общество. Европейските дружества могат да осигуряват иновативни решения за предизвикателствата на утрешния ден, както и да движат промяната в рамките на ЕС и извън неговите граници. Обществото като цяло трябва да интегрира устойчивостта като водещ принцип при решенията, които всеки гражданин, дружество и участник в гражданското общество взема всеки ден.

За да бъде създадено динамично пространство, което обединява различните заинтересовани страни от публичния и частния сектор, Комисията ще стартира многостранна платформа на заинтересованите страни, която ще има роля в последващите действия и обмена на най-добри практики при изпълнението на ЦУР в различните сектори, на равнище държави членки и на равнище ЕС. Тази платформа може да функционира като център за учене от партньорите, в който заинтересованите страни могат да участват в дебати относно дейности, свързани с устойчивостта, и да

⁴⁰ Евростат

⁴¹ Приета през октомври 2016 г. в Кито по време на конференцията ООН „Хабитат III“, A/CONF.226/4

информират останалите участници за успешни текущи инициативи. Всяка година ще се връчва европейска награда за устойчивост, за да бъдат отличени инициативите с трансформиращ принос към глобалното изпълнение на Програмата до 2030 г.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЕС, като проект, базиран на основните ценности и справедливостта, приема Програмата на ООН за устойчиво развитие до 2030 г. като уникална възможност за по-добро бъдеще. Глобалната визия зад ЦУР — да се предприемат действия за хората, за планетата и за просперитет — е изцяло в съответствие с нашата европейска програма: устойчивостта е европейска марка. Като осъзнаваме възможностите на планетата, недостига на ресурси, нарастващите неравенства и значението на устойчивия растеж за запазването на нашите системи за социални грижи, ние искаме европейската и световната икономика да поемат по нов път, за да се даде по-добър живот на хората, да се осигури справедлив дял за всички и най-вече за по-младото поколение.

За да се запази бъдещето, трябва днес да бъде направен правилният политически избор. Планирането на нашите политики и достиженията на правото са доказали ясно, че за всичките седемнадесет ЦУР са предприети действия на европейско равнище. Освен това много от ЦУР са в основата на първостепенните политически приоритети на Комисията „Юнкер“. Целите за устойчиво развитие могат да бъдат успешно постигнати единствено на равнището на ЕС и от неговите държави членки, ако в новите политики бъде взета предвид устойчивостта и съгласуваността на политиките от самото начало, както и ако изпълнението на съществуващите политики по места се осъществява в партньорство с всички заинтересовани страни и на всички равнища.

Комисията се е ангажирала в пълна степен с изпълнението на Програмата до 2030 г. чрез следните ключови дейности и елементи на управлението:

- Комисията ще интегрира целите за устойчиво развитие в политиките и инициативите на ЕС, като превърне устойчивото развитие в основен ръководен принцип за всички европейски политики. В съществуващите и новите политики следва да се вземат предвид трите стълба на устойчивото развитие, а именно социалните, екологичните и икономическите проблеми. За тази цел Комисията ще гарантира устойчивостта на своите политики чрез инструментите си за по-добро регулиране.
- Комисията ще изготвя от 2017 г. редовен доклад за напредъка на ЕС по изпълнението на Програмата до 2030 г.
- С цел да се насърчава устойчивото развитие в целия свят ЕС ще продължи да работи с външни партньори, като използва всички инструменти, налични в рамките на неговите външни политики, и ще подкрепя по-специално усилията в развиващите се държави.
- Комисията се ангажира да изпълнява Програмата до 2030 г. заедно със Съвета и Европейския парламент в качеството им на съзаконодатели и бюджетен орган на ЕС, както и с други европейски институции, международни организации,

организации на гражданското общество, граждани и други заинтересовани страни.

- Комисията ще стартира многостранна платформа на заинтересованите страни, която ще има роля в последващите действия и обмена на най-добри практики при изпълнението ЦУР в различните сектори, на равнище държави членки и на равнище ЕС.
- Комисията ще започне да обмисля по-нататъшното развитие на дългосрочна визия за периода след 2020 г.

В съответствие с поетите ангажименти в рамките на Организацията на обединените нации държавите членки се приканват да запазят националните рамки и да работят по тях за постигането на ЦУР, като изпълняват своевременно свързаните европейски политики и извършват преглед на постигнатия напредък.

Таблица: Цели за устойчиво развитие на Програмата до 2030 г.⁴²

Цели за устойчиво развитие на Програмата до 2030 г.	
Цел 1.	Премахване на бедността във всичките ѝ форми навсякъде
Цел 2.	Премахване на глада, постигане на продоволствена сигурност и подобряване на храненето, както и насърчаване на устойчивото селско стопанство
Цел 3.	Осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието за всички хора от всички възрастови групи
Цел 4.	Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички
Цел 5.	Постигане на равенство между половете и предоставяне на повече права на всички жени и момичета
Цел 6.	Осигуряване на наличност и устойчиво управление на водите и канализация за всички
Цел 7.	Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и модерна енергетика за всички
Цел 8.	Насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички
Цел 9.	Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите
Цел 10.	Намаляване на различията в държавите и между тях
Цел 11.	Градовете и населените места да станат приобщаващи, сигурни, издръжливи и устойчиви
Цел 12.	Осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство
Цел 13.	Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и въздействието от него*
Цел 14.	Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие
Цел 15.	Защита, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и постигане на обрат в процеса на увреждане на почвата и преустановяване на загубата на биологично разнообразие
Цел 16.	Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, предоставяне на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища
Цел 17.	Укрепване на средствата за прилагане и възобновяване на световното партньорства за устойчиво развитие

*Като признава, че Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата е основният международен междуправителствен форум за договаряне на световно решение във връзка с изменението на климата.

⁴² Резолюция на ООН A/RES/70/1